

Kortdurend verblijf

Memo 'aanscherping kortdurend verblijf'

3 juni 2011

Kortdurend verblijf is het tijdelijk logeren in een instelling, bijvoorbeeld een logeershuis, zorghotel, verpleeg- of verzorgingshuis. Deze zorg is bedoeld om de mantelzorg tijdelijk over te nemen en daarmee overbelasting te voorkomen.

In het Besluit zorgaanpak AWBZ is de aanspraak voor logeren of 'kortdurend verblijf' aangescherpt. Vanaf 1 januari 2011 is beroep op kortdurend verblijf alleen mogelijk voor mensen met een gedragsprobleem, beperking of aandoening die voor hun zorg *permanent toezicht* nodig hebben, met actieve observatie op regelmatige en onregelmatige momenten.

Daarmee is kortdurend verblijf niet meer mogelijk voor het overnemen van ouderlijk toezicht op kinderen. In praktijk betekent deze maatregel dat kortdurend verblijf alleen geïndiceerd kan worden voor personen met een zorgzwaartepakket met verblijfsindicatie. De nieuwe regels zijn van toepassing op nieuwe indicaties en herindicaties.

Voor het opstellen van het memo is gebruik gemaakt van gegevens uit de door cliëntenorganisaties opgestelde vragenlijst 'Kortdurend verblijf'. Vanaf maart 2011 zijn met deze vragenlijst de gevolgen van de wijzigingen in kaart gebracht. In totaal is de vragenlijst door 372 mensen ingevuld.

De deelnemende organisaties zijn: CG-raad, CSO, Landelijk Platform GGz, LOC, NPCF, Per Saldo, Platform VG en Mezzo, landelijke Vereniging voor Mantelzorgers en Vrijwilligerszorg.

In dit memo staan drie thema's centraal:

- de betekenis van tijdelijk verblijf;
- de gevolgen van het wegvallen van tijdelijk verblijf;
- mogelijkheden voor indiceren van extra dagdelen begeleiding.

Betekenis van tijdelijk verblijf

Onderstaande tabel geeft een beeld van door wie de vragenlijst 'Kortdurend verblijf' ingevuld is. Driekwart van de vragenlijsten is ingevuld door ouders die een kind hebben met een beperking.

- mijn kind	74%
- partner	4%
- mijn vader/moeder	1%
- cliënt die door mij geholpen wordt	12%
- anders	9%

Cijfers op basis van volledige informatie bij N= 372

Aan ouders is gevraagd:

- Wat is voor uw kind de betekenis van kortdurend verblijf?
- Wat is voor andere kinderen in het gezin de betekenis van kortdurend verblijf?
- Wat is voor u zelf als ouder de betekenis van kortdurend verblijf?

Veel ouders vertellen dat kortdurend verblijf voor hun kind met een beperking de mogelijkheid biedt om contact te leggen, te spelen met andere kinderen met veelal vergelijkbare beperkingen en de gelegenheid biedt om sociale vaardigheden aan te leren onder professioneel toezicht. Ook het onafhankelijker leren zijn van ouders en voorbereiden op een eigen woonplek wordt door veel ouders genoemd. Hieronder enkele uitspraken van ouders.

Wat is voor uw kind de betekenis van kortdurend verblijf?

Een weekend zonder ouders, waarin mijn kind de gelegenheid heeft met andere kinderen op te trekken. Het weekend is veilig met de juiste zorg ingericht met twee begeleiders. Daarnaast wordt bij de samenstelling van de loges in het weekend gezorgd dat de maximaal 8 kinderen goed bij elkaar aansluiten. Het weekend leert mijn kind ook steeds onafhankelijker te zijn van haar ouders. Dit gaat overigens met hele kleine stapjes.

Een logeeruitje waarbij contact met kinderen met vergelijkbare problematiek is. Dit geeft hem de gelegenheid sociale vaardigheden aan te leren onder professioneel toezicht zodat de situatie niet uit de hand kan lopen. Ook kan hij zo zien dat er meer kinderen zijn zoals hij.

thuis is thuis, eenzaamheid, sterk verval in introvert gedrag. met logeren een andere omgeving, andere activiteiten, andere regels, verschillende mensen leren kennen, genieten, stukje losmaken van thuis, logeren een goede voorbereiding op een vakantie weekje en bijvoorbeeld een eigen woonplek...zelfredzaamheid bevorderend.

Ook betekent kortdurend verblijf een ontlasting van de andere kinderen in het gezin. Als hun broer of zus uit logeren krijgen zij de volle aandacht van de ouders, kunnen dingen ondernomen worden die met het hele gezin niet mogelijk zijn, wordt genoten van de rust in huis en het wegvallen van spanning.

Wat is voor andere kinderen in het gezin de betekenis van kortdurend verblijf?

Dat er aandacht is voor haar en niet altijd de gehandicapte zus die veel aandacht nodig heeft. Tijd om met haar alleen zonder haar zus iets te ondernemen. Ze kijkt ook erg uit naar dit moment.

Een weekend/week bijtanken. Tijd en aandacht van je ouders hebben zonder dat zij elke keer bezig zijn met hun broer met ASS. Kunnen doen wat je wilt zonder rekening te hoeven houden met je broer die daar niet tegen kan omdat hij dan kan gaan flippen.

Even een paar dagen niet aanpassen aan je broer en je ouders voor jezelf hebben. Een paar dagen eten wat jij lekker vind. Een paar dagen dingen ondernemen met je ouders die jij leuk vind. Een paar dagen geen spanning maar rust in huis.

Dat de aandacht ook naar die persoon uitgaat en niet altijd naar diegene die speciale noden heeft. Voor het andere kind in het gezin is dit belangrijk, voor haar persoonlijke groei en ontwikkeling, om later in de maatschappij ook goed te kunnen functioneren.

Voor de ouders betekent kortdurend verblijf het weer op adem kunnen komen, het kunnen besteden van aandacht aan andere kinderen in het gezin en het opladen om de zorg voor hun kind vol te kunnen houden.

Voor is voor uzelf als ouder de betekenis van kortdurend verblijf?

De kans om bij te tanken, nieuwe energie op te doen. De draaglast binnen het gezin is erg groot door alle spanningen en problemen rond het autistische kind. Vrijwel constant wordt de draagkracht overschreden, het kortdurend verblijf is echt nodig om hier meer balans in te krijgen.

Voor mijzelf (en partner) is het een verademing als hij een weekendje of in de vakantie even weg is onder goed toezicht. Vertrouwd met goede ervaren mensen in het logeerhuis en vooral ook fijn omdat hij het dus ook leuk vind. Het is echt even adem halen! en de waarschuwend sfeer te kunnen doorbreken. ook komen we dan eindelijk een beetje aan elkaar toe omdat je anders gewoon altijd met hem bezig bent. natuurlijk gaan we ook wel eens leuke dingen met hem doen maar dan is ook altijd heftig qua opletten waarschuwen en corrigeren onze zoon.

Voor mij als moeder met een partner die ook een autistische stoornis heeft is het erg fijn om af en toe eens de aandacht niet te hoeven verdelen en eens iets met een van de andere kinderen te kunnen doen. Alles komt in ons gezin op mijn schouders. ik ben dagelijks bezig om alles in goede banen te leiden. Soms gaan de jongste kinderen allebei hetzelfde weekend logeren en dan kom ik tot rust. dan hoef ik niet steeds ruzies op te lossen of een overprikkeld kind op te vangen. Misschien kunnen ze logeeropvang voor overspannen moeders in gaan voeren? Maar wie moet dan mijn gezin opvangen?

De gevolgen van het wegvallen van tijdelijk verblijf

Van de 372 deelnemers in totaal hebben 100 deelnemers na 1 januari 2011 een (her)indicatie aangevraagd.¹ Onderstaande tabel geeft een overzicht waar de indicatie aangevraagd is.

Waar heeft u de indicatie aangevraagd?

- Bureau Jeugdzorg	67%
- CIZ	33%
- totaal	100%

Cijfers op basis van volledige informatie bij N= 100

Aan degene die een (her)indicatie aangevraagd hebben is gevraagd of de aanvraag gehonoreerd is. Ruim 80% van aanvragen zijn afgewezen.

Is deze aanvraag gehonoreerd?

- nee	83%
- ja	17%
- totaal	100%

Cijfers op basis van volledige informatie bij N= 100

¹ Balans, de landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag, heeft 120 ouders bevraagd over het wegvallen van tijdelijk verblijf. Uit deze meting blijkt dat meer dan de helft van de kinderen na herindicatie in 2011 geen budget meer krijgt voor weekend- en vakantieopvang.

Uitsplitsing naar afwijzingen door Bureau Jeugdzorg en CIZ leert dat er weinig verschil is tussen deze organisaties. Beide instanties hebben ruim 80 procent van de aanvragen afgewezen. Zie de twee onderstaande tabellen

Is deze aanvraag bij Bureau Jeugdzorg gehonoreerd?

- nee	82%
- ja	18%
- totaal	100%

Cijfers op basis van volledige informatie bij N= 67

Is deze aanvraag bij CIZ gehonoreerd?

- nee	85%
- ja	15%
- totaal	100%

Cijfers op basis van volledige informatie bij N= 33

Ook is een uitsplitsing gemaakt naar de afwijzing van kortdurend verblijf voor kinderen en voor volwassenen. Daaruit blijkt dat de afwijzing van aanvragen voor kinderen iets hoger is dan voor volwassenen. Deze uitkomsten moeten echter met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden vanwege het beperkt aantal volwassenen in de meting.

Is deze aanvraag voor kinderen (0 t/m 18 jaar) gehonoreerd?

- nee	87%
- ja	13%
- totaal	100%

Cijfers op basis van volledige informatie bij N= 87

Is deze aanvraag voor volwassenen (19 jaar en ouder) gehonoreerd?

- nee	78%
- ja	22%
- totaal	100%

Cijfers op basis van volledige informatie bij N= 9

Aan de deelnemers van wie de aanvraag niet gehonoreerd is, is gevraagd welke problemen er ontstaan. Veel mensen geven aan dit een nog zwaardere last voor de mantelzorg betekent. Sommigen geven aan dat uithuisplaatsing wordt overwogen. Ook wegvervallen van sociale contacten op de logeeropvang wordt veelvuldig genoemd.

Welke problemen ontstaan er voor u en waarom?

Wij hebben een complex gezin vader, moeder (adhd), zoon (pdd-nos) dochter (leerstoornis), zoon (pdd-nos, dyslexie, leerstoornis, psoriasis). Wij hebben die hulp nodig om de rest van de maand door te komen. Ik heb vanmorgen gehoord dat de weekendopvang moet stoppen, en de tranen liepen over mijn wangen. Want de oudste heeft 7 1/2 zomervakantie. De zorg komt voor 90% op mijn schouders (moeder) terecht, je kan mij opbergen na de zomervakantie. ECHT! wij hebben geen familie die ons daarin kunnen helpen, laat staan dat we ze bij vrienden kwijt kunnen. Sinds het telefoontje vanmorgen lopen geregeld de tranen over mijn wangen, van onmacht. Welke idi... heeft dit voor elkaar gekregen, die kan ze een weekend krijgen. Kijken of hij het redt.

Het kortstondig verblijf word niet meer vergoed sinds 1 januari 2011, wij hebben wel een verblijf met lg5 zorgpakket gekregen maar dit houd in dat hij naar een verzorgingstehuis moet en hij is 23 jaar met een hoge dwarslaesie dit wil hij niet, met een pgb kan hij zelf een logeeradres opzoeken, dit is niet meer mogelijk.

Ik heb nu totaal geen moment van zwaarte-ontlasting meer. Alle hulp die ik kan inschakelen heb ik al ingeschakeld, maar ik krijg ook nog maar een minimale vergoeding voor overige begeleiding dus ik kan ook niet veel hulp meer inkopen. Ik zit diep inde put, moet ik dan overgaan tot uithuisplaatsing? Dat willen we geen van allen.

Ik zit eigenlijk met m'n handen in het haar. Mijn dochter weet nog van niets, ze kan volgende week nog 1 keer gaan logeren. Ik ben me aan het bezinnen op het indienen van een bezwaarschrift. Ik ben er nogal van in de war. Hoe krijg ik haar hierop voorbereid. Er valt een vast punt in de maand weg waar we beide naar uit kijken. Ik zal ook de steun missen die ik krijg van de leiding van het logeershuis van Leo Kanner. Tussen de regels door leren we er beide veel van. Ik heb nu het gevoel dat ik het alleen moet doen, de verantwoordelijkheid voor het opvoeden van een meisje met autisme weet nu zwaarder.

Hierdoor heeft mijn zoon niet meer het leuke contact met de andere logeerdere. Hij keek altijd uit naar de weekenden en kwam vrolijk thuis van de weekenden (hoera, hoera--heel fijn voor mij). Nu moet ik zonder onderbreken zorg verlenen aan mijn zoon en heb daarom niet die extra tijd voor mijn andere kinderen of om eens iets leuks voor MEZELF te gaan doen (ik schrijf het maar met hoofdletters, want ik weet dat MEZELF een persoon is, maar die persoon ken ik eigenlijk niet meer--ik ben immers alleen nog maar de mantelzorgere van de ASSers!

Mijn moeder is mantelzorgere voor mijn vader. Hij heeft in 2007 een herseninfarct gehad en is linkszijdig verlamd. Naast zijn fysieke beperkingen is er ook sprake van verandering in cognitieve vaardigheden en gedrag. Met behulp van persoonlijke verzorging (PGB) en 3 dagen dagopvang kan hij thuis blijven wonen. Vader is 75 en moeder 71. De belasting voor mijn moeder is erg zwaar. Hij had de indicatie tijdelijk verblijf, maar doordat hij in maart opgenomen werd in ziekenhuis en daarna 1 week in verpleeghuis voor revalidatie is dit weggevallen (heindicatie). Voor mijn ouders was het een geruststellende gedachte dat wanneer mama ziek wordt of een paar daagjes weg wil dit geregeld kon worden. Zowel door iemand thuis bij mijn vader te laten komen als door opname om te logeren. Juist door het in de PGB te regelen betekende dat de 'vaste verzorgsters' kwamen slapen en hij in zijn vertrouwde omgeving kon blijven. Dat dit weggevallen is geeft extra druk en belasting en waarschijnlijk dat er minder gebruik van gemaakt wordt. Het is een rompslomp om dit elke keer aan te vragen en het kan niet meer thuis.

Mogelijkheden voor indiceren van extra dagdelen begeleiding

Na overleg met VWS blijkt dat mensen die na herindicatie geen kortdurend verblijf meer krijgen, niet bij de pakken neer hoeven te zitten. Zij kunnen namelijk ter compensatie extra dagdelen begeleiding geïndiceerd krijgen om de zorgvraag op te vangen. Onze indruk is dat dit nog niet veel wordt toegepast door Bureau Jeugdzorg en CIZ, maar wel degelijk tot de mogelijkheden behoort. Daarom gaan cliëntenorganisaties komende periode deze informatie verspreiden. Ook wordt gevolgd of het indiceren van extra dagdelen begeleiding door Bureau Jeugdzorg en CIZ wordt toegepast, o.a. door middel van de vragenlijst:

<http://vragenlijst.dezorgvraag.nl/tijdelijkverblijf>